T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/73
KARAR NO : 2024/187
KARAR TR : 06/05/2024

ÖZET: Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi işleten davacı şirketin, kamera kayıtlarının sunulmamasından ve gerçek dışı beyanda bulunularak fazladan ödemeye sebebiyet verildiğinden bahisle, engelli bireyler adına ödenen eğitim bedelinin 652 sayılı KHK'nın 43. maddesinin ikinci fıkrası gereğince iki katı tutarında tahsil edilmesi yolundaki işlemin iptali istemiyleaçılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ö.Eğ.Sağ.Hiz.Dan.Org.Kuy.Gıd.Taş.İth.İhr.San.ve Tic.Ltd.Şti
Vekili : Av. R. B. Ç.
Davalı : Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü (Ankara Valiliği)
Vekili : Av. Murat ŞANVER

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, Özel Eğitim ve rehabilitasyon merkezi olarak faaliyet gösteren müvekkili şirket tarafından, 2020 yılı Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında verilen eğitime ilişkin kamera kayıtlarının sunulamaması sebebiyle, kuruma ödenen 455.9696,26 TL ile, kuruma devam etmediği halde eğitim verilmiş gibi gösterilen öğrenci için 3.587,87 TL, toplamda 459.557,13 TL fazladan ödemeye sebebiyet verildiğinin Maarif Müfettişlerince yürütülen soruşturma sonucu tespit edildiğinden bahisle, 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 43. maddesinin 2. fıkrası uyarınca bu miktarın iki katına karşılık gelen 919.114,26 TL'nin yasal faizi ile birlikte müvekkilinden tahsiline ilişkin işlemin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Ankara 2. Sulh Ceza Hâkimliği 03/05/2023 tarih ve D.İş. 2021/6864 sayılı kararı ile, itirazın kısmen kabulüne karar vermiş, karara karşı itiraz başvurusunda bulunulmuştur.

3. **Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliği 24/05/2023 tarih ve D.İş. 2023/5599 sayılı kararı**le; Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 03/05/2023 tarih ve D.İş. 2021/6864 sayılı kararının kaldırılmasına,*"5326 sayılı Kanun'un 28/1-b. maddesi gereğince idari yaptırım kararının Sulh Ceza Hâkimliğince incelenecek kararlardan olmayıp uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle kesin olmak üzere görevsizlik kararı vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Özel Eğitim Giderleri Başlıklı 43.maddesinin 2.fıkrasında;*
>
> *"Özürlü sağlık kurulu raporu düzenlemeye yetkili sağlık kurum veya kuruluşlarınca verilen sağlık kurulu raporuyla asgarî % 20 oranında özürlü olduğu tespit edilen ve Özel Eğitim değerlendirme kurulları tarafından da eğitsel değerlendirme ve tanılamaları yapılarak, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında açılan Özel Eğitim okulları ile Özel Eğitimve rehabilitasyon merkezlerinde verilen destek eğitimini almaları uygun görülen görme, işitme, dil-konuşma, spastik, zihinsel, ortopedik veya ruhsal özürlü bireylerin eğitim giderlerinin her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarı, Bakanlık bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır. Bu özürlü bireylerin özür grupları ve dereceleri ile özür niteliğine göre eğitim programlarının kapsamı ve eğitim süreleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle yönetmelikle belirlenir.*
>
> *Birinci fıkrada belirtilen eğitim hizmetini sunan veya yararlananların gerçek dışı beyanda bulunmak suretiyle fazladan ödemeye sebebiyet vermeleri durumunda bu tutarlar, iki katı ve kanunî faiziyle birlikte ilgililerden müteselsilen tahsil edilir. Bu fiillerin Özel Eğitimokulları ile Özel Eğitim ve rehabilitasyon merkezleri tarafından tekrarı hâlinde, ayrıca kurum açma izinleri iptal edilir." şeklinde düzenlemenin bulunduğu görülmüştür.*
>
> *Sulh Ceza Hakimliği'nin idari para cezalarında itiraza bakmakla yetkili mercii olduğu şüphesizdir ancak kurum veya idare tarafından uygulanan her türlü yaptırımın, bu kapsamda değerlendirilmemesi gerekir. Bu konuda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile diğer kanunlar tarafından öngörülmüş*

kabahatlere ve idari para cezalarına bakmakla yetkili merciin Sulh Ceza Hakimlikleri olduğu, eldeki dosyada ise idare tarafından uygulanan müeyyidenin nitelik itibariyle idari para cezası veyahut kabahat olmadığı, ayrıca yasal mevzuatta düzenlenmiş olan idari para cezaları yönünden yaptırıma konu tutarlar üzerinden yasal faiz verileceğinindüzenlenmediği gibi, yaptırımın konusu olan yasa maddesinde, lafzi olarak idari para cezasından veya kabahat fiilinden bahsedilmediği, "fazladan ödemeye sebebiyet vermeleri durumunda bu tutarlar, iki katı ve kanunî faiziyle birlikte ilgililerden müteselsilen tahsil edilir.", şeklinde düzenlendiği, benzer konuya ilişkin Danıştay 8.Daire Başkanlığı tarafından, verilen kararlarda da itirazın esas yönünden incelendiği, görev uyuşmazlığının bulunduğunun belirtilmediği, kararına itiraz edilen kurum da dilekçesinde, aynı uyuşmazlık ile alakalı idari yargıda (Ankara 7. İdare Mahkemesi 2021/1147 esas) iptal davası açıldığını, davanın reddine karar verilmesine müteakip itiraz üzerine dosyanın İstinaf mahkemesine gönderildiği, yapılan inceleme neticesinde, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi'nin 2022/729 esas 2022/1023 karar sayılı kararı ile davacının (muteriz şirketin) davasının reddine karar verildiği belirtilmiştir. Bu durumda tüm dosya kapsamı ve yasal mevzuat dikkate alındığında görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup uyuşmazlığın idari yargı mahkemesince çözümlenmesi gerektiği kanaatine varılmakla başvurunun görev yönünden reddine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

KARAR : Gerekçesi yukarıda açıklandığı şekilde;

Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 03/05/2023 tarih ve 2021/6864 D.İş sayılı kararın KALDIRILMASINA,

İtiraz eden vekili tarafından yapılan başvurunun, başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza hâkimliğinde incelenebilecek kararlardan olmadığından, idari yargı görevli olduğundan GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE,

4. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Ankara 7. İdare Mahkemesi 28/12/2023 tarih ve E.2023/1140 sayılı kararı** ile, davanınçözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dosyanın incelenmesinden; Ankara İli, Altındağ İlçesinde Özel Eğitim ve rehabilitasyon alanında faaliyet gösteren Ö. A. Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinin kamera kayıtlarını sunamadığından bahisle 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Özel Eğitim giderleri başlıklı 43.maddesinin 2.fıkrası uyarınca hesaplanan 919.114,26-TL'nin yasal faiziyle birlikte ödenmesinin istenilmesine ilişkin 01/06/2021 tarih ve 25807945 sayılı Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle açmış olduğu davada Ankara Batı 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 24.05.2023 tarih ve 2023/5599 değişik iş sayılı ilamıyla davanın usulden reddine kesin olarak karar verildiği, bunun üzerine 22/06/2023 tarihli dilekçeyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan uyuşmazlıkta; davacı şirketin idarece istenilen kamera kayıtlarını sunamadığından bahisle hakkında tesis edilen işlemin idari para cezası olarak kabul edilmesi gerektiği, dolayısıyla idari para cezasının da 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olması ve anılan Kanun'un 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması, dava konusu idari para cezasının dayanağı olan 652 sayılı KHK'nin 43.maddesinde de "Kanun Yolu" na ilişkin özel bir hükmün olmaması nedeniyle, işbu uyuşmazlığa ilişkin görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin dikkate alınacağı anlaşıldığından, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesi kapsamında da bulunmayan dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde anılan Kanun'un 27/1. maddesi uyarınca adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle:

Mahkememizin görevsizliğine,

2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, adli yargı yerince verilen önceki görevsizlik kararma ilişkin dava dosyası da temin edilmek suretiyle görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuru yapılmasına,

Uyuşmazlık Mahkemesi kararı gelinceye kadar iş bu dava hakkında karar verilmesinin ertelenmesine..."

III. İLGİLİ HUKUK

6. 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 22. maddesi ile değişik 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin *"Özel Eğitim giderleri"* başlıklı 43. maddesinin 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Engelliler için sağlık kurulu raporu düzenlemeye yetkili sağlık kurum veya kuruluşlarınca verilen Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporuyla asgari %20 oranında engelli olduğu, 18 yaş altı çocukların Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu ile özel gereksinimi olduğu tespit edilen ve Özel

Eğitim değerlendirme kurulları tarafından da eğitsel değerlendirme ve tanılamaları yapılarak 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında açılan Özel Eğitim okulları ile Özel Eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde verilen destek eğitimini almaları uygun görülen görme, işitme, zihinsel, bedensel yetersizliği olan bireyler ile dil ve konuşma, özel öğrenme güçlüğü, otizm spektrum bozukluğu olan bireylerden ilgili destek eğitim programında belirtilen yaşlardaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bireylerin eğitim giderlerinin her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarı, Bakanlık bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır. Bu engelli bireylerin engel grupları ve dereceleri ile engelinin niteliğine göre eğitim programlarının kapsamı ve eğitim süreleri, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle yönetmelikle belirlenir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen eğitim hizmetini sunan veya yararlananların gerçek dışı beyanda bulunmak suretiyle fazladan ödemeye sebebiyet vermeleri durumunda bu tutarlar, iki katı ve kanunî faiziyle birlikte ilgililerden müteselsilen tahsil edilir. Bu fiillerin Özel Eğitim okulları ile Özel Eğitim ve rehabilitasyon merkezleri tarafından tekrarı hâlinde, ayrıca kurum açma izinleri iptal edilir."

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.[3]

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

8. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 06/05/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

9. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

10. Dava, 652 sayılı KHK'nın 43/2. maddesi uyarınca, kamera kayıtlarının sunulmaması ve gerçek dışı beyanda bulunmak suretiyle fazladan ödemeye sebebiyet verildiğinden bahisle bu miktarın iki katına karşılık gelen tutarın yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsil edilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

11. Dosyanın incelenmesinden, Maarif Müfettişliğinin 27/04/2021 tarihli ve 69689422/663.07/37,28 sayılı raporuna göre Özel Eğitim ve rehabilitasyon merkezi olarak faaliyet gösteren davacı şirket tarafından Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında verilen eğitime ilişkin kamera kayıtlarının sunulamamasısebebiyle kuruma ödenen 455.9696,26 TL ile, kuruma devam etmediği halde eğitim verilmiş gibi gösterilen öğrenci için 3.587,87 TL, toplamda 459.557,13 TL fazladan ödemeye sebebiyet verildiğinin tespit edildiğinden bahisle, 652 sayılı KHK'nın 43. maddesinin 2. fıkrası uyarınca bu miktarın iki katına karşılık gelen 919.114,26 TL'nin yasal faizi ile birlikte davacıdan tahsiline ilişkin 01/06/2021 tarih ve 25807945 sayılı, *"idari para cezası"* konulu Valilik Olurunun iptali istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

12. Olayda, Müfettiş raporu üzerine Valilik Oluruyla tesis edilen işlem para cezası olarak nitelendirilmiş ise de, dava konusu işlem, itirazave iptal davasına konu husus para cezası değil, gerçek dışı beyanda bulunmak suretiyle fazla

ödemeye sebebiyet verilmekten kaynaklı ödenen ücretlerin iki katı olarak tahsil edilmesine yönelik malî tekliftir. Kaldı ki, yaptırımın konusu olan 652 sayılı KHK'nın 43/2. maddesinde de lafzi olarak idari para cezasından veya kabahat fiilinden bahsedilmemektedir.

13. Bu durumda, dava konusu edilen bu işlemin 652 sayılı KHK'nın 43/2 maddesi kapsamında idareye tanınan yetki kapsamında tesis edildiği ve işlemin, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen idari işlem niteliği taşıdığı açık olduğundan, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-a maddesinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

14. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 7. İdare Mahkemesinin 28/12/2023 tarih ve E.2023/1140 sayılı başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 7. İdare Mahkemesinin 28/12/2023 tarih ve E.2023/1140 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

06/05/2024 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN